

Ja-ord og nei-ord

Ord og begreper er i stadig endring og utvikling – så også innenfor funksjonshemmede-området. Hvordan begrepene brukes og defineres har stor betydning, da det påvirker folks holdninger og politikken som føres på området.

I NOU 2023:13 På høy tid blir begrepsbruken diskutert og her blir det foreslått å bruke *funksjonshindret* som synonym for *funksjonshemmet*.

Den følgende listen er utarbeidet av Funksjonshemmedes fellesorganisasjon, FFO. Hentet fra <https://www.ffo.no/aktuelt2/2021/ja-ord-og-nei-ord/> (18. februar 2023)

IKKE BRUK:

funksjonsfrisk

de funksjonshemmede

ufør (som synonym til funksjonshemmet)

yrkeshemmet (som synonym til funksjonshemmet)

psykisk utviklingshemmet

krøpling

forkrøplet

invalid/invalidisert

invalide-bil og andre bindestreksord

vanfør

lenket til rullestolen/sengen

dverg

åndssvak

(mentalt) tilbakestående

autist

mongoloid

retardert

sinnssyk

grønnsak

synssvak

blinde + hund/bøker

tunghørt

døvstum

døve + tolk/språk

ordblind

sukkersyke

senile (heter dement eller senil dement)

multihandikappet

BRUK MED VARSOMHET:

psykopat

handikappet

gladjenta/gladgutten (ofte brukt om funksjonshemmede)

hjelpeløs

vansiret

ord med forstavelserne blind-, døv-, handicap-

sinnsykt/schizofrent/døvt som adjektiv og adverb

bruker (skal bare benyttes til hva man er bruker av, ikke som synonym til funksjonshemmet)

ANBEFALES:

funksjonshemmede

mennesker/personer med funksjonsnedsettelse

mennesker/personer med nedsatt funksjonsevne

mennesker/personer med nedsatt hørsel, syn etc.

mennesker med autisme

funksjonshemmede (i forhold til) befolkningen for øvrig/resten av befolkningen eller ikke-

funksjonshemmede

bevegelseshemmede

synshemmede (om blinde og svaksynte)

hørselshemmede og døve

døvblitt (mistet hørselen helt etter at talespråket er innlært)

kortvokst
utviklingshemmet
diabetes/diabetiker
dysleksi/dyslektiker
punktskrift (ikke blindeskrift)
tegnspråk (ikke døvespråk)
førerhund

Tilleggsopplysning:

Begrepet *funksjonsvariasjon* er ikke et synonym for funksjonshemming. Dette begrepet brukes for å beskrive den fysiske, psykiske eller kognitive variasjonen som finnes hos alle mennesker, uten å vurdere den som nedsatt, fullkommen, frisk eller syk. Funksjonsvariasjon er med andre ord noe alle mennesker har.

(Jf. Unge funksjonshemmede; NOU 2023:13)

Anbefalt nettside:

[NRKs ordliste for funksjonsmangfold – Hjelp og informasjon](#)